

MUZEJNÍ KRITIKA/MUSEUM REVIEW

SVĚT BRNĚNSKÉ BURŽOAZIE MEZI LÖW-BEER A TUGENDHAT

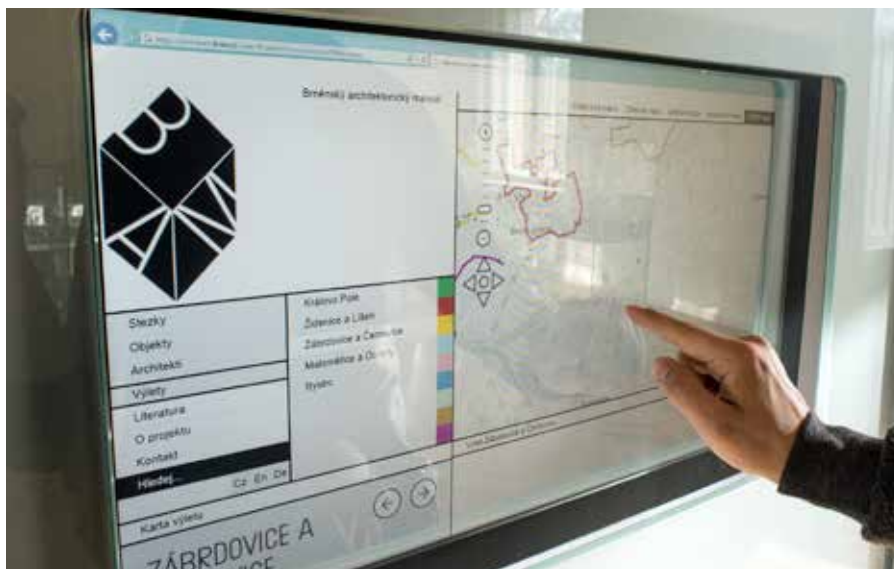
MAGDALÉNA TRČÁLKOVÁ

Secesní Vila Löw-Beer v Brně, pojmenovaná po židovské rodině, která ji vlastnila před válkou, stojí na ulici Drobného v Černých polích a je jednou z poboček Muzea Brněnska.¹ To zde po její rekonstrukci zřídilo v roce 2015 stálou expozici s názvem „Svět brněnské buržoazie – Mezi Löw-Beer a Tugendhat“, která se primárně věnuje rozvoji Brna a jeho architektuře na konci 19. a počátku 20. století a rodinám Löw-Beer a Tugendhat.

Z původního vybavení interiérů vily se nic nedochovalo, a tak muzeum využilo jednotlivé místnosti jako výstavní prostory pro stálou expozici. Ta je umístěna do deseti pokojů rozložených do dvou pater vily a je učena pro dospělé návštěvníky. Pro ty mladší pořádá Muzeum Brněnska edukační programy dle jejich věkové kategorie.

K orientaci ve vile, kterou si návštěvníci procházejí sami, slouží jednoduchá papírová mapka. Tu dostává návštěvník již při nákupu vstupenky. Mapka má mimo orientační funkce i roli jednoduchého pracovního listu. Návštěvník si díky ní utvrzuje některé nově získané znalosti, ale dozvídá se i informace nové. Návštěvníkovi je také hned při příchodu nabídnut komentovaný úvod, který průvodce přednáší v každou celou hodinu. Odehrává se v hale, kde je možné se posadit a průvodce zde přibližně patnáct

¹ Vila Löw-Beer [online]. [cit. 2017-10-20]. Dostupný z [www: <http://www.vilalowbeer.cz/cz/>](http://www.vilalowbeer.cz/cz/).

minut hovoří o historii lokality, vily a rodiny Löw-Beer a jejího propojení s vilou Tugendhat. Malým nedostatkem tohoto úvodu je, že probíhá pouze jednou za hodinu a tak návštěvník, který přijde v nevhodnou dobu a chce výklad slyšet, musí přerušit

započatou prohlídku expozice nebo na výklad počkat. Je však nutné podotknout, že organizačně by bylo velmi problematické dávat výklad každému návštěvníkovi zvlášť. Důležité je, že muzeum tuto službu standardně nabízí a návštěvníkům se věnuje.

Samotná expozice je rozdělena tematicky do jednotlivých místností. V první části získává návštěvník obecný přehled o proměnách Brna v druhé polovině 19. století. Působivá je především panoramatická fotografie z roku 1867 vyfocená z věže kostela sv. Jakuba. Fotografie je několikanásobně zvětšena a stočena do válce, v jehož vnitřní části je na chronologicky promítaných plánech Brna ukázán jeho rozvoj. Následující dvě místnosti se věnují rodině Löw-Beerů, židovským podnikatelům a vývoji textilního průmyslu v Brně. V těchto místnostech je instalováno několik autentických sbírkových předmětů, které odkazují především na židovskou historii a vlnářský průmysl. Bohužel není jich mnoho, a tak více než na vystavené předměty se návštěvník zaměří na texty a grafiku. Zajímavý je především rodokmen rodiny nebo velká nástěnná mapa Brna s přehledně značenými textilními podniky. V přízemí se nachází také v chodbě umístěná pětiminutová projekce záběrů Brna na počátku 20. století, která je spuštěná ve smyčce. Je ale trochu nešťastně řešená, protože sledující návštěvníci stojí v průchozím prostoru, kde není možné se posadit. Navíc sleduje-li video více návštěvníků, velmi snadno zablokuje vstup do jedné z výstavních místností, který je hned vedle projekce.

Zbýlých sedm místností se nachází v druhém patře vily a věnuje se architektuře. Jejich úkolem je seznámit návštěvníky s výstavbou brněnských vil především v lokalitě Černých polí, vilou Tugendhat a osobností Ludwiga Miese van der Rohe. Originální exponáty, zde nahrazují papírové modely významných brněnských staveb, jako je například Jurkovičova nebo Reissigova vila. Mimo klasické texty tyto modely doplňují projekce fotografií a stavebních plánů a dotykové obrazovky s přístupem

na Brněnský architektonický manuál.² Poslední místnost uzavírá celou expozici časovou osou dokumentující vývoj vily Tugendhat potom, co ji opustili její majitelé, až po její rekonstrukci v letech 2010 až 2012. Zde originální exponáty sice nechybí, ale jejich vypovídající hodnota je minimální, protože se jedná pouze o drobné původní stavební prvky z vily, které při její rekonstrukci nebyly znovu použity. Ve vitrínách tak vidíme například kusy cementu, části potrubí nebo pružiny ze spouštěcích oken.

Jednotlivé místnosti se na sebe snaží s ohledem na řešení vily více či méně navazovat a celkový dojem z prohlídky je příjemný. Jediným avšak zásadním nedostatkem celé expozice je velmi malý počet exponátů. Je zde evidentní snaha tento nedostatek vyvážit papírovými modely staveb vycházejících z prezentovaných témat. Ty, i když jsou precizně zpracovány a uloženy ve vitrínách, však nedokáží prostory především druhého patra adekvátně vyplnit.

Orientační prvky ve vile jsou dořešeny do detailu. Všechny místnosti jsou přehledně označeny a i na zemi jsou dobře viditelné šipky, které naznačují směr prohlídky. Ty jsou navíc na zemi jen nasvíceny, a tak jejich existence není pro památkově chráněnou vilu nijak zatěžující. Navíc má každý návštěvník již zmíněnou mapku, která mu nedovolí v expozici nic vynechat.

Grafické ztvárnění působí dobře barevně i kompozičně. Text je příjemně číst jak po obsahové tak vizuální stránce. Zároveň je ho přiměřené množství a návštěvník není informacemi zahlcen. Má-li navíc o prezentované informace zájem, může si ve vile zakoupit

„Průvodce vilou“ – malou publikaci, která shrnuje vše co je v expozici o něco podrobněji.

Vila Löw-Beer patří mezi památky, které stojí za návštěvu. Kromě dobře provedené expozice a příjemných zaměstnanců, je její přidanou hodnotou zdarma přístupná zahrada. V té se nachází bývalá celnice, která je dnes kavárnou a malým výstavním prostorem. Nešťastným problémem této zahrady je však plotem oddělená vila Tugendhat. Expozice ve vile Löw-Beer se Tugendhatovým a jejich vile částečně věnuje a návštěvníka tím motivuje k prohlédnutí si minimálně exteriéru vily a její zahrady. Kvůli vstupnému do zahrady vily Tugendhat a různým organizacím, spravujícím jednotlivé památky,³ to však ze zahrady vily Löw-Beer není možné. Pokud by se však v budoucnu podařilo zahrady propojit, tak jak to bylo v době jejich původních majitelů, byl by to jistě správný krok směrem k návštěvnícké spokojenosti i potenciál pro nové muzejní služby, které by mohly tyto vily propojit.

MAGDALÉNA TRČÁLKOVÁ
studentka muzeologie, Ústav
archeologie a muzeologie,
Filozofická fakulta, Masarykova
univerzita; Spolek brněnských
muzeologů, Brno, Česká republika

² Brněnský architektonický manuál je veřejně přístupný na www.bam.brno.cz. Jedná se o databázi informací o brněnských stavbách, které vznikly v letech 1918–1945.

³ Vilu Tugendhat spravuje Muzeum města Brna a vilu Löw-Beer Muzeum Brněnska.